

Bruxelles, 26.7.2022
COM(2022) 357 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**privind cadrul de monitorizare pentru cel de Al optulea program de acțiune pentru
mediu: măsurarea progreselor realizate în direcția atingerii obiectivelor prioritare ale
programului pentru 2030 și 2050**

1. Introducere

Cel de Al optulea program de acțiune pentru mediu (PAM 8)¹ până în 2030 urmărește să accelereze tranziția verde și să asigure acțiuni decisive pentru protejarea și refacerea mediului. Încă din 1973, dezvoltarea și coordonarea politicii de mediu a UE se ghidează după programe generale de acțiune pentru mediu, care asigură cadrul politicilor climatice și de mediu ale UE și ale statelor sale membre. PAM 8 se bazează pe obiectivele Pactului verde european², care reprezintă strategia de creștere economică a UE pentru realizarea în mod just și incluziv a unei economii circulare, neutră din punct de vedere climatic, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, netoxică, rezilientă și competitivă. Programul este, de asemenea, fundamental pentru realizarea obiectivelor climatice și de mediu din Agenda 2030 a ONU, a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) enunțate în aceasta și a acordurilor multilaterale în materie de mediu și de climă.

În contextul provocărilor determinate de o serie de crize economice și geopolitice, printre care agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, PAM 8 reflectă hotărârea UE și a statelor sale membre de a găsi soluții la criza climatică, a biodiversității și a poluării și de a spori reziliența UE la șocurile viitoare. PAM 8 stabilește un obiectiv prioritar pe termen lung pentru 2050, acela de *a avea o viață bună, în limitele planetei noastre*, precum și șase obiective tematice prioritare. De asemenea, programul cuprinde un cadru ambițios, format din 34 de „condiții favorabile”, în vederea atingerii acestor obiective, în conformitate cu legământul de a nu face rău, înscris în Pactul verde european, și în vederea unei tranziții juste și echitabile care să nu lase pe nimeni în urmă³.

Obiectivul prioritar al PAM 8 pentru 2050: *„Până în 2050 cel târziu oamenii să ducă o viață bună, în limitele planetei noastre, într-o economie a bunăstării, în care nu se irosește nimic, creșterea este regenerativă, s-a atins neutralitatea climatică în Uniune și s-au redus considerabil inegalitățile. Un mediu sănătos stă la baza bunăstării tuturor oamenilor, este un mediu în care biodiversitatea este conservată, ecosistemele prosperă și natura este protejată și refăcută, ceea ce duce la o mai bună reziliență la schimbările climatice, la dezastrele meteorologice și climatice și la alte riscuri de mediu. Uniunea stabilește ritmul eforturilor de a asigura prosperitatea generațiilor prezente și viitoare la nivel global, ghidată de responsabilitatea intergenerațională.”*

Pentru a ne asigura că UE înregistrează progrese în direcția realizării obiectivelor sale climatice și de mediu, este esențial ca principalele tendințe să fie monitorizate într-o manieră coerentă, cu ajutorul indicatorilor adecvați. Pentru a sprijini și a consolida o abordare integrată, PAM 8 instituie un mecanism de guvernanță și însărcinează Comisia să stabilească un nou cadru de monitorizare pentru măsurarea progreselor înspre atingerea obiectivelor sale prioritare – cadrul de monitorizare aferent PAM 8. Cadrul de monitorizare trebuie să se bazeze pe un număr limitat de **indicatori principali**, printre care indicatori sistemici privind legăturile dintre dimensiunea de mediu și cea socială și economie, cu ajutorul cărora UE să poată măsura progresele către tranziția verde și să

¹ Decizia (UE) 2022/591 a Parlamentului European și a Consiliului din 12 aprilie 2022 privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2030 (PAM 8).

² COM(2019) 640 final.

³ Propunere de recomandare a Consiliului privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică, COM(2021) 801 final.

poată asigura supravegherea politică strategică la nivel înalt. Comisia are sarcina de a transmite Parlamentului European și Consiliului rapoarte anuale cu privire la acțiunile întreprinse și de a prezenta posibile acțiuni viitoare.

2. Caracteristici generale ale cadrului de monitorizare aferent PAM 8

Mecanismul de guvernare al PAM 8 presupune monitorizarea, evaluarea și raportarea anuală de către Comisie cu privire la progresele înregistrate înspre îndeplinirea celor șase obiective prioritare ale programului, ținând seama de condițiile favorabile și de obiectivul general vizând realizarea unei schimbări sistemice. Comisia urmează să fie sprijinită de Agenția Europeană de Mediu (AEM) și de Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA), care elaborează un cadru de indicatori privind substanțele chimice.

În centrul mecanismului de guvernare se află setul de indicatori principali ai PAM 8. În temeiul articolului 4 alineatul (3) din Decizia privind programul, indicatorii trebuie să se bazeze pe datele existente, pentru a reduce la minimum sarcina administrativă, și să reflecte cele mai recente evoluții privind disponibilitatea și relevanța datelor și indicatorilor. În plus, cadrul de monitorizare trebuie să se bazeze pe o metodologie care să permită Comisiei să măsoare distanța față de țintele aferente obiectivelor prioritare. În cazurile în care legislația UE stabilește ținte obligatorii din punct de vedere juridic la nivelul UE, indicatorii asociați acestora au fost aleși astfel încât să monitorizeze obiectivele relevante ale programului și condițiile favorabile îndeplinirii lor. De exemplu, UE a convenit asupra unei ținte obligatorii din punct de vedere juridic de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, măsurate în tone de CO₂ echivalent, cu 55 %, până în 2030, față de nivelurile din 1990. În cazurile în care există cerințe juridice de ordin general sau ținte și obiective ambițioase, ar trebui să se utilizeze indicatori care măsoară progresele înregistrate în direcția dorită. De exemplu, *cantitatea totală de deșeuri generate* reflectă eforturile de a aplica ierarhia deșeurilor și, astfel, de a reduce semnificativ deșeurile până în 2030; *ponderea taxelor de mediu în totalul veniturilor fiscale* reflectă principiul „poluatorul plătește”.

Obiectivele PAM 8 pentru 2030 și viziunea programului pentru 2050 necesită indicatori care să măsoare rezultatele pe termen lung la nivelul UE și al statelor membre (indicatori „de impact” sau „de rezultat”)⁴. Totuși, în unele cazuri se includ și indicatori axați pe acțiunile întreprinse (indicatori „de realizare”) dacă prezintă o relevanță puternică din punctul de vedere al politicilor sau dacă au legătură cu ținta convenită. Indicatorul privind *zonele protejate* ilustrează acest din urmă caz, având în vedere legătura sa cu ținta de a proteja 30 % din suprafața terestră și maritimă până în 2030.

Cadrul de monitorizare aferent PAM 8 cuprinde o selecție de indicatori principali mențiți să furnizeze un rezumat politic la nivel înalt. Cadrul se bazează pe instrumentele de monitorizare specifice fiecărui sector, astfel încât să asigure coerența și să reducă la minimum sarcina administrativă. Printre aceste instrumente se numără guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice⁵, cadrul de monitorizare pentru economia circulară, cadrul UE de monitorizare a

⁴ „Setul de instrumente pentru o mai bună legiferare” al Comisiei, ediția din noiembrie 2021, p. 358.

⁵ Regulamentul (UE) 2018/1999 din 11 decembrie 2018.

biodiversității⁶, sistemul UE de monitorizare a bioeconomiei⁷ și viitorul cadru de monitorizare privind reducerea la zero a poluării⁸. Cadrul ține seama, totodată, de informațiile obținute din evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu⁹.

Un consens amplu în privința indicatorilor principali de mediu va ajuta la transmiterea de mesaje coerente în cadrul instrumentelor de raportare cu privire la politicile climatice și de mediu dintr-o perspectivă mai amplă, cum ar fi:

- „instrumentul de vizualizare a statisticilor privind Pactul verde european”, care vizează inclusiv aspecte legate de digitalizare și de echitate;¹⁰
- rapoartele anuale ale UE privind progresele înregistrate în direcția atingerii tuturor celor 17 obiective de dezvoltare durabilă¹¹
- evaluarea holistică a rezilienței în UE și în statele sale membre din cadrul tabloului de bord privind reziliența;¹²
- indicele de performanță a tranziției, care clasifică progresele înregistrate de 45 de țări pe patru dimensiuni ale tranzițiilor spre sustenabilitate;¹³
- semestrul european, care, pe lângă accentul pus pe coordonarea generală a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă, prevede raportarea privind ODD în toate statele membre¹⁴ și
- instrumentul interactiv „Exploratorul de indicatori compoziți și tablouri de bord”¹⁵, care urmărește peste 100 de măsuri multidimensionale.

Cadrul de monitorizare al PAM 8 este aliniat la raportul final al Conferinței privind viitorul Europei și la propunerile sale în domeniul schimbărilor climatice și al mediului¹⁶.

3. Consultarea părților interesate

La 17 februarie 2021, Comisia a publicat un document consultativ privind abordarea și arhitectura propuse pentru cadrul de monitorizare aferent PAM 8, în care se prezintă setul existent de indicatori și principiile utilizate ca bază pentru selectarea indicatorilor principali. Acest document,

⁶ Tabloul de bord și instrumentul de urmărire a acțiunilor aferente Strategiei UE în domeniul biodiversității: <https://dopa.jrc.ec.europa.eu/kcbd/dashboard/>.

⁷ Tablouri de bord conexe: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/visualisation/eu-bioeconomy-monitoring-system-dashboards_en; https://knowledge4policy.ec.europa.eu/biodiversity/topic/eu-biodiversity-strategy-actions-tracker_en.

⁸ COM(2021) 400 final și Documentul de lucru al serviciilor Comisiei (2021) 141.

⁹ COM(2019) 149 final.

¹⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/egd-statistics/>.

¹¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi>

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report/resilience-dashboards_en

¹³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/support-national-research-and-innovation-policy-making/transitions-performance-index-tpi_en

¹⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/sdg-country-overview/>

¹⁵ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/explorer>

¹⁶ <https://futureu.europa.eu/pages/reporting>

împreună cu o notă complementară din 14 iulie 2021¹⁷, care cuprinde o primă propunere de indicatori principali, a stat la baza consultărilor care au avut loc în perioada iulie 2021-ianuarie 2022. În toamna anului 2021, Comisia a organizat un atelier dedicat statelor membre și unul dedicat părților interesate externe, cu scopul de a dezbate setul de indicatori propus. În urma acordului politic privind PAM 8, Comisia a revizuit lista indicatorilor principali în conformitate cu feedbackul primit și a consultat din nou statele membre cu privire la această listă revizuită.

Consultarea a permis o analiză aprofundată a indicatorilor din cadrul domeniilor tematice specifice și a instrumentelor de monitorizare specifice fiecărui sector. De asemenea, a facilitat alegerea indicatorilor principali care vor sta la baza rapoartelor anuale privind progresele înregistrate și a contribuit la identificarea necesității unor indicatori suplimentari, convenindu-se asupra unor substituenți pentru domeniile în care nu există încă un indicator pregătit pentru utilizare sau pentru care nu sunt disponibile date anuale. S-a identificat necesitatea unor indicatori suplimentari pentru evaluările mai aprofundate din anii 2024 și 2029 (a se vedea secțiunea 5), iar indicatorii care nu au ajuns în lista finală vor fi utilizați în acest scop.

Unii indicatori, cum ar fi cei care măsoară emisiile de gaze cu efect de seră¹⁸ și agricultura ecologică, au fost identificați rapid ca indicatori principali, pe baza consensului larg care a rezultat în urma consultărilor. În cazul unor domenii precum reducerea la zero a poluării, a trebuit să se facă o alegere. Indicatorii selectați reflectă cel mai bine caracterul sistemic al provocărilor și politicilor în materie de mediu și climă, iar unele domenii specifice vor continua să fie evaluate prin utilizarea unor instrumente de monitorizare cu obiectiv clar. S-a inclus un capitol separat privind viziunea sa holistică pentru 2050, precum și indicatori care vizează mai multe obiective prioritare sau mai multe inițiative-cheie. De exemplu, indicatorul referitor la amprenta asupra materiilor prime reflectă presiunile exercitate de consumul din UE asupra mediului global.

A existat totodată un apel ferm la consolidarea ecosistemelor din perspectiva sănătății acestora. În consecință, în capitolul privind biodiversitatea au fost incluși trei indicatori principali meniți să măsoare progresele înspre atingerea obiectivului de stopare și inversare a declinului biodiversității, atât în ceea ce privește speciile individuale, cât și ecosistemele. Mai mult, în capitolul privind adaptarea la schimbările climatice s-a acordat întâietate indicatorului privind impactul secetei asupra ecosistemelor, în detrimentul celui referitor la riscurile de secetă. În plus, în capitolul privind viziunea transversală pentru 2050 a fost inclus un indicator referitor la ocuparea terenurilor.

În cazul câtorva domenii s-a convenit să se utilizeze indicatori indirecți. De exemplu, în ceea ce privește reducerea la zero a poluării, s-a ales cantitatea de nitrați din apele subterane drept indicator al apei curate, în pofida faptului că aceasta nu se actualizează anual. Deși nu cuantifică atenuarea pierderilor de nutrienți, indicatorul menționat ilustrează impactul acestor pierderi asupra calității apei și oferă un bun indiciu privind progresul înspre atingerea obiectivelor de reducere a

¹⁷ https://ec.europa.eu/environment/news/8th-environment-action-programme-commission-consults-monitoring-framework-headline-indicators-2021-07-19_en.

¹⁸ Utilizat în cadrul mecanismelor UE de monitorizare a climei, care stabilesc norme interne de raportare proprii Uniunii Europene pe baza obligațiilor convenite la nivel internațional.

nutrienților enunțate în Pactul verde european. În ceea ce privește biodiversitatea, indicele privind păsările comune, de exemplu, indică cel mai bine declinul populațiilor de păsări comune specifice terenurilor agricole, cauzat în principal de intensificarea agriculturii. În ceea ce privește refacerea și protecția ecosistemelor¹⁹, cei mai potriviți indicatori identificați se referă la *zonele protejate* și la *conectivitatea pădurilor*. Se utilizează indicatori indirecți similari și pentru presiunile asupra mediului din cadrul sistemelor complexe. De exemplu, în ceea ce privește sistemul energetic durabil, consultarea a dus la concluzia că trebuie utilizată o combinație de doi indicatori: *consumul de energie* și *energia din surse regenerabile*.

În fine, în cazul unui număr restrâns de domenii pentru care nu sunt încă disponibili indicatori, dar care sunt deosebit de relevante pentru elaborarea politicilor, s-a optat pentru includerea unei referiri la evoluțiile viitoare (în cazul subvențiilor pentru combustibilii fosili) sau pentru includerea unui substituent (în cazul inegalităților de mediu) (a se vedea secțiunea 5).

4. Indicatorii principali selectați

Setul de indicatori principali urmează structura PAM 8 și cuprinde 26 de indicatori. Fiecare obiectiv prioritar specific este monitorizat cu ajutorul a doi indicatori, cu excepția biodiversității, în cazul căreia se utilizează trei indicatori. Pentru presiunile asupra mediului, pentru condițiile favorabile și pentru obiectivul prioritar pe termen lung pentru 2050 se prevăd câte cinci indicatori.

INDICATOR	ȚINTĂ	SURSĂ ²⁰
Atenuarea schimbărilor climatice [articolul 2 alineatul (2) litera (a)]		
1. Emisiile de gaze cu efect de seră (GES, indice 1990=100, tone de CO ₂ echivalent)	Neutralitate climatică: reducerea emisiilor nete de GES cu cel puțin 55 % până în 2030 față de nivelurile din 1990 ²¹	AEM
2. Emisiile de GES provenite din exploatarea terenurilor, din schimbarea destinației terenurilor și din silvicultură (LULUCF ²² , tone de CO ₂ echivalent)	Neutralitate climatică: creșterea absorbțiilor nete de GES cu ajutorul absorbanților de carbon din sectorul LULUCF la -310 milioane de tone de CO ₂ echivalent, până în 2030 ²³	AEM
Adaptarea la schimbările climatice [articolul 2 alineatul (2) litera (b)]		

¹⁹ Activitate în desfășurare în cadrul monitorizării și evaluării serviciilor ecosistemice (cartografierea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora). Metodologia UE de cartografiere și evaluare a stării ecosistemelor trebuie finalizată până la sfârșitul anului 2022, pe baza standardelor convenite la nivel internațional în cadrul sistemului ONU de contabilitate economică de mediu.

²⁰ Organizația responsabilă de colectarea datelor și de metodologie.

²¹ [Regulamentul \(UE\) 2021/1119](#) din 30 iunie 2021 (Legea climei).

²² Exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură.

²³ COM(2021) 554 final (Regulamentul LULUCF).

3. Pierderi economice legate de schimbările climatice (în miliarde EUR)	Impactul economic al schimbărilor climatice: reducerea pierderilor monetare globale cauzate de fenomene meteorologice și climatice	AEM ²⁴
4. Impactul secetei asupra ecosistemelor (suprafața afectată în km ²)	Reziliența ecosistemelor: reducerea suprafeței afectate de secetă și de pierderea productivității vegetației	AEM
O economie circulară regenerativă [articolul 2 alineatul (2) litera (c)]		
5. Consumul de materii prime (tone pe cap de locuitor)	Amprenta asupra materiilor prime: reducerea semnificativă a amprentei UE asupra materiilor prime ²⁵ , prin scăderea cantității de materii prime necesare pentru fabricarea produselor consumate în Uniune	Eurostat
6. Producția totală de deșuri (kg pe cap de locuitor)	Prevenirea generării de deșuri: reducerea semnificativă, până în 2030, a cantității totale de deșuri generate ²⁶	Eurostat
Reducerea la zero a poluării și un mediu fără substanțe toxice [articolul 2 alineatul (2) litera (d)]		
7. Decese premature cauzate de expunerea la particule fine de materie (PM2,5) (numărul de decese premature)	Impactul mediului asupra sănătății: reducerea, până în 2030, cu 55 % (față de nivelurile din 2005), a numărului de decese premature cauzate de poluarea atmosferică ²⁷	AEM
8. Nitrați în apele subterane (mg de NO ₃ /l și % stații de monitorizare care înregistrează valori de peste 50 mg NO ₃ /l)	Apă curată: reducerea cu cel puțin 50 % a pierderilor de nutrienți în resursele de apă subterană sigură	AEM ²⁸
Biodiversitatea și ecosistemele [articolul 2 alineatul (2) litera (e)]		
9. Zone terestre și marine protejate desemnate ²⁹ (% din suprafața totală)	Protejarea naturii: protejarea din punct de vedere juridic a cel puțin 30 % din suprafața terestră a UE și a 30 % din suprafața maritimă a UE până în 2030 ³⁰	AEM

²⁴ Pe baza datelor din CATDAT furnizate de *RiskLayer*.

²⁵ Articolul 3 litera (s) din Decizia privind PAM 8.

²⁶ Planul de acțiune privind economia circulară, COM(2020) 98 final, și Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării, COM(2021) 400 final.

²⁷ Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării, COM(2021) 400 final.

²⁸ Datele anuale transmise de AEM vor fi validate cu ajutorul datelor colectate în temeiul Directivei privind nitrații (sursa datelor: ENV/JRC), disponibile o dată la 4 ani.

²⁹ Siturile desemnate la nivel național sau siturile Natura 2000.

³⁰ Strategia UE privind biodiversitatea.

10. Indicele privind păsările comune (indice: 1990 = 100)	Conservarea biodiversității: inversarea declinului populațiilor de păsări comune ³¹	EBCC/ ³² BirdLife/RSPB/CSO
11. Conectivitatea pădurilor (0-100 % ³³)	Ecosisteme sănătoase: creșterea gradului de conectivitate a ecosistemelor forestiere, în vederea creării și integrării de coridoare ecologice ³⁴ și a creșterii rezilienței la schimbările climatice	Centrul Comun de Cercetare
Presiunile asupra mediului și a climei legate de producția și consumul UE [articolul 2 alineatul (2) litera (f)]		
12. Consumul de energie (în milioane de tone echivalent petrol)	Eficiență energetică: reducerea consumului de energie primară și a consumului final de energie cu cel puțin 13 % până în 2030, comparativ cu 2020 ³⁵	Eurostat
13. Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie (în %) ³⁶	Energie durabilă: o pondere de cel puțin [45 %] a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, până în 2030 ³⁷	Eurostat
14. Rata de utilizare circulară a materialelor (în %, raportată la utilizarea totală a materialelor)	O industrie durabilă: dublarea ratei de utilizare circulară a materialelor până în 2030, comparativ cu 2020 ³⁸	Eurostat
15. Ponderea autobuzelor și a trenurilor în transportul terestru de călători (% din totalul transportului terestru de călători, exprimat în călători-kilometri)	Mobilitate durabilă: Creșterea ponderii modurilor de transport în comun (autobuze, autocare și trenuri)	Eurostat
16. Suprafața utilizată pentru agricultură ecologică (% utilizat din suprafața agricolă, în km ²)	Agricultură durabilă: 25 % din terenurile agricole ale UE cultivate ecologic până în 2030 ³⁹	Eurostat

³¹ Strategia UE privind biodiversitatea.

³² EBCC – *European Bird Census Council* (Consiliul European pentru Recensământul Păsărilor); RSPB – *Royal Society for the Protection of Birds* (Societatea Regală pentru Protecția Păsărilor); CSO (Societatea cehă de ornitologie)

³³ De la absența conectării (0 %) la conectare completă (100 %).

³⁴ Strategia UE în domeniul biodiversității, care face referire la o rețea transeuropeană pentru natură, și propunerea Comisiei de Regulament privind refacerea naturii, COM(2022) 304 final din 22.6.2022.

³⁵ Ținta reflectă anuțul privind planul REPowerEU [COM(2022) 230 final]. Ținta depinde de acordul final cu privire la modificarea Directivei privind eficiența energetică [COM(2021) 558 final], iar ținta privind energia din surse regenerabile depinde de modificarea Directivei privind energia din surse regenerabile [COM(2021) 557 final].

³⁶ Împreună cu defalcarea pe surse regenerabile de energie.

³⁷ A se vedea nota de subsol de la indicatorul 12; numărul urmează să fie adaptat în funcție de acordul final cu privire la modificarea Directivei privind energia din surse regenerabile [COM(2022) 222 final].

³⁸ Planul de acțiune privind economia circulară [COM\(2020\) 98 final](#): „în deceniul următor”.

³⁹ Strategia UE în domeniul biodiversității și Strategia „de la fermă la consumator”.

Crearea de condiții favorabile (articolul 3)		
17. Ponderea taxelor de mediu în totalul veniturilor fiscale (în %)	Obligarea poluatorilor la plată: creșterea ponderii taxelor de mediu în totalul veniturilor din impozite și contribuții sociale	Eurostat
18. Subvenții pentru combustibilii fosili (milioane EUR)⁴⁰	Obligarea poluatorilor la plată: reducerea subvențiilor dăunătoare mediului, în special a subvențiilor pentru combustibilii fosili, cu scopul de a demara fără întârziere eliminarea treptată a acestora	Comisia Europeană
19. Cheltuieli pentru protecția mediului (miliarde EUR și % din PIB)	Finanțarea tranziției: creșterea cheltuielilor gospodăriilor, ale corporațiilor și ale guvernelor cu prevenirea, reducerea și eliminarea poluării și a altor forme de degradare a mediului	Eurostat
20. Obligațiuni verzi (% din totalul obligațiunilor emise)	Investiții durabile: intensificarea emisiunilor de obligațiuni verzi pentru a stimula finanțarea publică și privată a investițiilor verzi	AEM ⁴¹
21. Indicele ecoinovării⁴² Performanța statelor membre comparativ cu media UE (UE = 100) și tendința	Inovare pentru durabilitate: sporirea ecoinovării ca factor al tranziției verzi	Observatorul ecoinovării
O viață bună, în limitele planetei noastre – articolul 2 alineatul (1)		
22. Ocuparea terenurilor (km² pe an)	Limitele planetei/utilizare durabilă a terenurilor: zero ocupări nete de terenuri până în 2050 ⁴³	AEM
23. Indicele de exploatare a apei plus⁴⁴ (în %)	Limitele planetei/utilizare durabilă a apei: reducerea deficitului de apă ⁴⁵	AEM
24. Amprenta consumului⁴⁶ (bazată pe evaluarea ciclului de viață)	Consum durabil: reducerea semnificativă a amprentei UE în materie de consum ⁴⁷ , adică a impactului pe care consumul îl are asupra mediului	Centrul Comun de Cercetare

⁴⁰ Datele sunt publicate în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul „Starea uniunii energetice”, COM(2021) 950 final. Începând din 2023, datele se vor baza pe rapoartele pe care trebuie să le transmită statele membre în temeiul Regulamentului privind governanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice.

⁴¹ Conform *Bloomberg Finance L.P.*, date utilizate în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind monitorizarea progreselor înregistrate în direcția unei uniuni a piețelor de capital, (2021) 544 final/2.

⁴² Indicele poate fi înlocuit pentru a reflecta noile nevoi în materie de politici.

⁴³ Strategia UE privind solul pentru 2030, COM (2021) 699 final.

⁴⁴ Pentru informații privind sectoarele vizate, durata și scara spațială, a se vedea

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/sdg_06_60_esmsip2.htm și

<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/use-of-freshwater-resources-3/assessment-4>

⁴⁵ Directiva 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa).

⁴⁶ Acest indicator combină intensitatea consumului și impactul asupra mediului al produselor reprezentative pentru cinci domenii de consum, evaluând întregul lanț de aprovizionare al produselor (intern și comercial).

⁴⁷ Articolul 3 litera (s) din PAM 8 și planul de acțiune privind economia circulară.

25. Ocuparea forței de muncă și valoarea adăugată brută a sectorului bunurilor și serviciilor de mediu (% din totalul economiei)	Competitivitate durabilă: creșterea ponderii economiei verzi și a locurilor de muncă verzi în ansamblul economiei ⁴⁸	Eurostat
26. SPAȚIU REZERVAT Inegalități de mediu ⁴⁹	Bunăstarea mediului: reducerea inegalităților de mediu și asigurarea unei tranziții echitabile	

5. Completarea setului de indicatori

Consultările au evidențiat existența unor lacune în materie de monitorizare în ceea ce privește anumiți indicatori care ar putea fi utili pentru elaborarea politicilor de mediu și climatice în următorii ani. De exemplu, nu există încă indicatori adecvați pentru monitorizarea sănătății ecosistemelor și a solurilor sau pentru utilizarea durabilă a substanțelor chimice. Deși se colectează date de monitorizare în multe domenii, unele cerințe de raportare existente nu prevăd un schimb anual de date la nivelul UE – de exemplu, datele privind deșeurile marine sau substanțele chimice din apă sunt raportate către UE doar o dată la 6 ani. Acest blocaj va putea fi eliminat printr-o mai bună punere în aplicare a legislației existente și prin promovarea spațiilor de date deschise în cadrul politicilor UE⁵⁰.

PAM 8 conține indicatori sistemici care abordează legătura dintre mediu și societate, pe de o parte, și legătura dintre mediu și economie, pe de altă parte. Pentru inegalitățile de mediu este inclus un substituent pe perioada în care AEM lucrează la elaborarea unui indicator care să coreleze expunerea la poluarea aerului cu nivelul veniturilor. Acest demers se înscrie într-un efort mai amplu de măsurare a echității din punctul de vedere al mediului și de corelare a expunerii grupurilor expuse riscului de marginalizare socioeconomică la riscurile de mediu și de sănătate. În ceea ce privește subvențiile dăunătoare mediului, Comisia pregătește în prezent un act de punere în aplicare în temeiul Regulamentului privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice⁵¹, care va include raportarea cu privire la eliminarea treptată a subvențiilor pentru energie, în special pentru combustibilii fosili. În 2022, Eurostat a început să colecteze date de la institutele naționale de statistică referitoare la „subvențiile de mediu potențial dăunătoare”. În ceea ce privește legătura dintre mediu și economie, există încă o lipsă de indicatori care să evalueze beneficiile macroeconomice ale diversității ecosistemelor, riscurile care decurg din distrugerea ecosistemelor, costul altor poluanți decât gazele cu efect de seră și beneficiile socioeconomice generale, precum și aspectele distributive ale tranziției către durabilitatea mediului.

Unii indicatori care nu au fost selectați ca indicatori principali vor fi utilizați pentru cele două evaluări aprofundate planificate pentru 2024 și 2029. De exemplu, datele privind pierderile umane legate de schimbările climatice ar putea contribui la lărgirea perspectivei atunci când se evaluează progresele înregistrate în direcția adaptării la schimbările climatice. Același lucru este valabil

⁴⁸ Pentru definiții, a se vedea https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/env_egs_esms.htm

⁴⁹ A se vedea secțiunea 5.

⁵⁰ COM(2020) 66 final.

⁵¹ A se vedea articolul 17 din Regulamentul (UE) 2018/1999.

pentru potențialul *carbonului organic din sol* de refacere a naturii, pentru *ponderea ofertei vegetale în cantitatea totală de calorii și utilizarea pesticidelor*⁵², care ar putea ajuta la evaluarea progreselor în direcția unui sistem alimentar durabil, sau pentru eventualul indicator privind *electrificarea transporturilor*, care ar putea contribui la o perspectivă mai amplă asupra mobilității durabile. Indicatorii privind guvernanta în materie de mediu care vizează asigurarea conformității, transparența, participarea publicului și accesul la justiție nu sunt adecvați ca indicatori principali, însă vor fi utilizați în cadrul evaluărilor aprofundate.

6. Rapoarte privind progresele înregistrate

În conformitate cu Decizia privind PAM 8, Comisia, cu sprijinul AEM și al ECHA, va prezenta rapoarte anuale privind progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor, pe baza cadrului de monitorizare care include cei 26 de indicatori principali descriși în prezenta comunicare.

AEM va elabora metodologia de evaluare în strânsă colaborare cu Comisia și va prezenta primul bilanț anual al progreselor înregistrate până la sfârșitul anului 2023. Comisia va prezenta un raport privind principalele sale constatări, pentru a facilita schimbul anual de opinii cu Parlamentul European și cu Consiliul. Pe lângă raportarea anuală și schimbul anual de opinii, Decizia privind PAM 8 prevede, de asemenea, o evaluare la jumătatea perioadei în 2024 și o evaluare în 2029.

Raportarea va sprijini comunicarea privind progresele înregistrate înspre îndeplinirea obiectivelor Pactului verde european. Totodată, va servi drept bază pentru comunicarea cu cetățenii și cu responsabilii de elaborarea politicilor, indicând dacă acțiunile noastre sunt suficient de ambițioase pentru a ne ajuta să ne menținem în limitele planetei sau dacă este nevoie de mai multă ambiție. În urma consultării, se preferă utilizarea unor indicatori care pot fi defalcați pe diferite niveluri de guvernanta, ceea ce va facilita dialogul la nivel național, regional, municipal și local.

7. Perspective

PAM 8 necesită un cadru de monitorizare stabil, care să permită totodată o anumită flexibilitate. În acest sens, Comisia va analiza oportunitatea de a propune modificări ale indicatorilor principali în urma evaluării la jumătatea perioadei din 2024 și a evaluării din 2029, având în vedere în special noii indicatori care vor deveni disponibili ca urmare a activității curente și viitoare (a se vedea secțiunea 5).

PAM 8 însărcinează Comisia să clarifice suplimentar și, eventual, să simplifice interconexiunile dintre seturile de indicatori, cadrele de monitorizare și procesele existente la nivelul UE care măsoară progresele sociale, economice și de mediu. În acest scop, Comisia se va baza pe un nou instrument⁵³ care reunește date din cadrul a peste 100 de indici, tablele comparative ale indicatorilor și tablouri de bord și care permite identificarea interconexiunilor dintre acestea. Raportul ar trebui să conducă la un viitor *tablou de bord recapitulativ „dincolo de PIB”*, pentru a

⁵² Propunerea de directivă privind utilizarea durabilă a pesticidelor COM(2022) 305 final: obiectivul de reducere a utilizării pesticidelor chimice cu 50 % până în 2030.

⁵³ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/explorer>

măsura progresele UE în direcția sustenabilității, a bunăstării și a rezilienței. Setul de indicatori principali pentru PAM 8 ar putea constitui componenta sa de mediu.

Comisia va continua să promoveze coerența dintre indicatorii principali ai PAM 8 și alte instrumente de monitorizare transversale, cum ar fi Semestrul european și monitorizarea ODD la nivelul UE. Totodată, Comisia a demarat lucrări pregătitoare în vederea instituirii unui cadru integrat pentru bunăstare, pe baza căruia responsabilii de elaborarea politicilor și părțile interesate ar putea stabili dacă politicile de mediu sunt suficient de ambițioase pentru ca UE să se mențină în limitele sigure și juste ale planetei noastre.